

1 етап – Космічний Розум передає «знання-інформацію» декільком **Месіям**. В науці – Піфагор, Копернік, Галілей, Ньютон, Максвелл, Айнштайн; в малярстві – Леонардо да Вінчі, Рафаель, Мікеланджело і Тіціан; в музиці – Бах, Моцарт, Бетховен, Вагнер). Месії-професіонали створюють вічні шедеври.

2 етап – Месії передають «знання» **Посвяченим**, кількість яких значно більша, ніж Месій.

3 етап – Посвячені передають «знання» і нові шедеври **Геніям**, кількість яких ще більша.

4 етап – Генії передають «знання» **Талантам**, Таланты – **Обдарованим**, Обдаровані – соціуму!

Великі Месії чітко розуміли, що Космічний Розум передав за їхнім посередництвом Людству лише початкові знання про Всесвіт та його будову, яке відповідає рівню розвитку свідомості Людства. Людство увійшло в нову добу Водоля, протягом якої воно отримає нове знання, необхідне для успішного еволюційного розвитку, буде сформульована нова парадигма пізнання Всесвіту, котра об'єднає езотеричні, наукові, релігійні та філософські знання, що наблизить Людство до Істини. Як стверджує теософське гасло:

НЕМАЄ РЕЛІГІ, ВИЩОЇ ЗА ІСТИНУ

Юлія Шабанова

Національний гірничий університет, Дніпропетровськ

ВЧЕННЯ О.П. БЛАВАТСЬКОЇ: ОБҐРУНТУВАННЯ СИНТЕЗУ ФІЛОСОФІЇ, РЕЛІГІЇ, НАУКИ

Теософія, як одна з первинних форм світорозуміння людства, що існувала ще до виникнення релігії, філософії, науки у вигляді цілісного, не обмеженого обумовленістю матеріального світу, світосприйняття, у творчості нашої великої співвітчизниці Олені Петрівни Блаватської набуває нового значення. Її вчення відкриває деякі езотеричні аспекти та виводить теософію на соціальний план, сприяючи формуванню еволюційного цілепокладання сучасної людини. Еволюційне значення її вчення полягає в адаптації вищих істин про духовну сутність світобудови й людини до рівня й типу знань існуючих в історії людства. Саме цим обумовлена головна концепція всього, що залишила Блаватська світу - ідея синтезу, в основі якої лежить синкретична сутність теософії, від самий старовинних або як говорить Блаватська архаїчних періодів езотеричних знань у вигляді манускриптів, священних книг і традицій посвячених до сучасних її форм реалізації. В основі теософії лежить – синкретизм, тобто нерозділена єдність чи єдність до розподілу на окремі види або типи світорозуміння. Саме тому, теософія вважається найбільш раннім типом світогляду, що є присутнім навіть у первісних людей, які ще не володіли вербальним спілкуванням. Синтез, до якого удається Блаватська у своїх роботах є запитаний часом і сьогодні ще більш ніж 100 років тому, коли

Блаватська почала про це говорити, є шлях, метод, вірніше методологія якісно нового розуміння феномену єдності, покладеного в основу космогонії, теогонії і як похідне - всіх законів здійснення антропологічного порядку. Еволюційний шлях розвитку нашої цивілізації закономірно приходить до відтворення єдності, сприйняття якої спочатку було синкретично, а на сучасному світоглядному рівні, потребує синтезу, з урахуванням всіх досягнень наукового, релігійного, філософського світорозуміння як розрізнених, найчастіше суперечливих і в той же час взаємодоповнюючих шляхів збагнення істини. Геніальність Блаватської полягає в тому, що замість абстрактних декларацій єдності, вона звертається до абсолютно конкретного контексту сучасної їй науки, до тисячолітніх досягнень філософії з посиланням практично на всесвітньо відомих мислителів від Фалеса до своїх сучасників Шопенгауера й Спенсера, до містичного досвіду й священних писань різних релігій, шукаючи не розбіжності між ними, які їх роз'єднують, а те загальне, що лежить в основі будь-якої форми вірувань. У спробі створення такого синтезу Блаватська найчастіше сприймається вороже, як теологами, які все приймаючи на віру та приходять до крайньої раціоналізації догматів, так і вченими, що опираючись лише на факти матеріального світу, формують обмежену картину світу.

Що стосується філософії, мета якої полягає у виявленні сутнісного, абсолютного, загального, універсального. Те тут не можна не сказати про іншу проблему. Найчастіше предмет філософії виступає причиною обмеженості її висновків. Наприклад, у середньовіччі філософія стає служницею богослов'я, тобто весь напрацьований античністю філософський апарат і система методів переноситься на докази буття Бога. В результаті, втрачений принцип цілісності у всій її багатогранності проявив, домінування раціоналізації в методів та нехтування людським в картині всесвіту. У Новий час філософська картина світу замішається науковою картиною світу, а філософія стає служницею науки, обґрунтовуючи емпіризм і раціоналізм як єдино можливі форми збагнення абсолютної істини. Блаватська підходить аналітично й до сфери філософії, критикуючи її обмеженість при звертанні до об'єкта осмислення, що найчастіше становить обмежену картину світу, що піддається матеріалістичним обґрунтуванням і опорою на мінливі цінності та звертаючись до тих вчень, що спираються на глибинні й реальні знання. Особливо в пошані у Блаватської Піфагор, Платон, античні та ренесансні неоплатоніки й зокрема Амоній Сааккас (засновник терміна «теософія»). Особливо ретельно описує ці вчення Блаватська у «Разоблачённой Изиде»[1]). Виходячи із завдання, об'єднати все краще в релігії, науці й філософії через обґрунтування цілісної картини світу й адекватного шляху її збагнення, Блаватська формує мету написання «Таємної доктрини», у якій і проглядається шлях синтетичного об'єднання досягнень людства. В пролозі «Таємної доктрини» Олена Петрівна надає фундаментальні положення свого вчення, які виступають обґрунтуванням цілісної єдності світу та відповідно до його сутності цілісної форма світосприйняття, в якому синтез відтворює синкретичну методологію:

1. «Всюдисущий, Вічний, Безмежний і Непорушний принцип про який ніякі міркування неможливі, тому що він перевищує

можливості людського розуміння. Він поза рівнем і досягненням думки»

2. «Вічність Всесвіту в цілому як безмежний план; періодично - «арена незліченних Світів, що безупинно проявляються й зникають...»
3. «Все є у всім» [2, 52].

Представлені коротко три основних положення вчення отримали в працях Блаватської докладне тлумачення як органічне обґрунтування синтезу наукового, релігійного й філософського світогляду. Даний синтез являє собою не штучне сполучення, а якісно новий симбіоз, що формує нову свідомість, визначальним для якої є:

- трансцендентне-духовне розуміння субстанціональної сутності світу;
- інтуїтивна-іраціональна методологія її збагнення;
- системне обґрунтування еволюційного призначення людини у відповідність із єдиними законами світобудови.

Представлена Блаватською концептуальна основа розвитку культури, як детермінанта стратегії розвитку людства, проходить через все її вчення, формуючи інтегративний простір науки, релігії й філософії в різноаспектній єдності теософської антропології, тоб то теософського уявлення про призначення й еволюційне становлення Людини.

Відповідно до цього формуються основи нової свідомості, завдяки чого можливо:

- Формування соціального устрою на моральних принципах практичного альтруїзму;
- Запобігання міжконфесійних та міжнаціональних війн та конфліктів;
- Кардинальна зміна розвитку науки й відповідно форм пізнання спрямованих не на прагматичне використання законів матеріального світу, а на коеволюційний розвиток всіх форм життя;
- Домінуюче значення мистецтва, як альтернативній раціональній, формі пізнання, здатній охопити цілісне уявлення про сутнісну причину світового життя. Саме мистецтво має всі можливості втілити цей синтез, якого прагнула Блаватська. (Олена Петрівна не надає особливого значення мистецтву у своїх працях. Цю сферу заповнили праці Реріхів про еволюційне призначення мистецтва);
- Здійснення інтегрального взаємозв'язок західного й східного світорозуміння, як джерело синтетичної свідомості.
- Формування сучасного світорозуміння на основі законів Космічної Етики (закон жертви (альтруїзм), закон причинно-наслідкового зв'язку, закон єдності світу). Мораль і моральність повинні з форми стримуючого фактору свідомості перейти до усвідомленої форми гармонічного природного існування. Не наказ розуму, а інтуїція серця повинні стати духовним стрижнем етики. Складне за викладом й важке щодо сприймання, вчення Блаватської, найбільш послідовно викладене в працях «Ізіда без покрову» та «Таємній доктрині» очікує своїх дослідників. Геніальна спроба Блаватської через експлікацію кращих досягнень духовної культури людства й надання цілісної картини світу обґрунтувати

необхідність синтетичної методології збагнення Істини відповідає еволюційному виклику сучасності – у вигляді необхідності формування основ цілепокладання життєдіяльності людини у відповідності із духовною картиною світу й коеволюційним розвитком людини-космосу.

1. *Блаватская Е.П.* Разоблаченная Изида. – М.: РТО, 1992. – Т.1 – 522 с.; 2. *Блаватская Е.П.* Тайная доктрина. – М.: Прогресс-Культура, 1992. – Т.1. – Кн.1, - 384 с.

Тамара Тюріна

Університет «Львівський Ставропігон»

ПРИРОДА ЛЮДИНИ ТА СУТНІСТЬ ЇЇ ЕВОЛЮЦІЇ (ЗА ТЕОСОФСЬКИМ ВЧЕННЯМ)

Уявлення про людину як біосоціодуховний феномен, надзвичайну важливість поряд з фізичним і душевним удосконаленням людини її духовної еволюції відображені у світових релігіях, древніх і сучасних духовно-езотеричних філософських ученнях Сходу і Заходу. Зокрема, у теософському вченні розкриваються космічні еволюційні закони, космічна “анатомія” людини, її земне і космічне призначення, шляхи духовного сходження у напрямі від земної істоти до людини з космічним рівнем свідомості.

В основі теософії – всезагальна єдність і братерство. Це вчення стверджує, що будь-яка частинка життя і саме життя, усе, що нас оточує, – це єдине ціле. Отже, теософію можна розглядати як вчення, яке, стверджуючи єдність усього існуючого, закликає людство до єдності й гармонії.

Практичне значення теософії може бути виражене через Божественну Етику чи сукупність духовних істин, що лежать в основі всіх релігій. Згідно з теософією, заповітна частина всіх релігій світу має одне й те ж коріння. Вона базується на інтуїції, надчуттєвому баченні. Засновником теософського товариства була О.П. Блаватська. Як філософське вчення, теософія вказує на сенс життя, який полягає у вдосконаленні людського духу шляхом пізнання законів Всесвіту, а також психічного і фізичного розвитку людини. Мета теософії – формування морально досконалої людини, досягнення в людській істоті досконалої гармонії божественного і людського. Теософське вчення про людину визначає її як складну істоту, яка безперервно розвивається, частина природи якої вже є виявленою, інша ж частина залишається поки що у не проявленому стані.

Згідно теософії, на сучасному ступені розвитку людина є повністю свідомою лише на фізичному плані, тому що лише її фізичне тіло – провідник усіх її фізичних відчуттів – розвинене повністю. Астральних і ментальних планів життя вона не усвідомлює, хоча живе на цих планах кожного разу, коли відчуває і думає.

Теософія розрізняє в людині сім начал, які вона поділяє на дві групи. Перша група, що об'єднує три вищі начала, називається вищою тріадою. Це